

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันลักษณะโครงสร้างทางประชากรของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต กล่าวคือ สัดส่วนของประชากรในวัยเด็กเริ่มลดลง สัดส่วนประชากรในวัยแรงงานและผู้สูงอายุขยับขึ้น (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2528:62) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้จึงมีผลทำให้จำนวนประชากรวัยสูงอายุในอนาคตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งวัยสูงอายุไม่ได้เป็นวัยที่หมดความหมายหรือเป็นวัยที่สิ้นสุดทีเดียว ผู้สูงอายุคือผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตมากมาย มีความรู้ความสามารถในทางใดทางหนึ่งเป็นอย่างดี และยังมีพลังสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงนี้เองเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องยอมรับ และปรับตัวไปพร้อมๆ กับการเข้าใจ การเอาใจใส่ดูแลของคนในสังคม

"ให้ความรัก พิทักษ์อนามัย ผู้สูงวัยอายุยืน" เป็นคำขวัญขององค์การอนามัยโลก เมื่อปี พ.ศ. 2525 (กระทรวงสาธารณสุข, 2531 :155) ที่รณรงค์ให้มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุปัจจุบันมีทั้งอยู่ที่บ้านของตนเอง อยู่กับญาติ พี่น้อง และสถานสงเคราะห์คนชรา ดังนั้นการส่งเสริมและช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่เป็นสุข จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติอย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งตัวผู้สูงอายุเอง บุคคลในครอบครัวเดียวกัน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รัฐบาลเองได้ให้ความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในงานสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งเป้าหมายในการดำเนินงานของโครงการ คือการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นในหมู่บ้าน (กระทรวงสาธารณสุข, 2530:83) ขึ้นก่อนในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ที่จะดำเนินงานไว้ก่อน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาถึงแบบแผนสุขภาพของผู้สูงอายุ จะช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของชมรมได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแบบแผนสุขภาพของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้สูงอายุซึ่งอาศัยอยู่ในเขต กิ่งอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

2. แบบแผนสุขภาพที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย 11 แบบแผนดังนี้

- แบบแผนการรับรู้และการดูแลสุขภาพ
- แบบแผนอาหาร
- แบบแผนการพักผ่อน
- แบบแผนกิจกรรมและการออกกำลังกาย
- แบบแผนการนอนหลับ
- แบบแผนสติปัญญาและการรับรู้
- แบบแผนการรับรู้ตนเองและอัตมโนทัศน์
- แบบแผนบทบาทและสัมพันธภาพ
- แบบแผนเพศและการเจริญพันธุ์
- แบบแผนการปรับตัวและความทนทานต่อความเครียด
- แบบแผนคุณค่าและความเชื่อ

ข้อคัดงเบื้องต้น

ข้อมูลจากผู้สูงอายุรายงานถือเป็นข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

นิยามศัพท์

แบบแผน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่เป็นประจำ ไม่ใช่ เหตุการณ์หรือสิ่งที่กระทำเป็นครั้งคราว

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในจังหวัดสงขลา

แบบแผนการรับรู้และการดูแลสุขภาพ หมายถึง ความคิดความเข้าใจของผู้สูงอายุเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของตนเองและการดำเนินการในการดูแลสุขภาพของตนเอง

แบบแผนอาหาร หมายถึง แบบแผนการรับประทานอาหารและน้ำของ
ผู้สูงอายุ หรือบริโภคนิสัย

แบบแผนการขยับถ่าย หมายถึง แบบแผนการขยับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ

แบบแผนกิจกรรมและการออกกำลังกาย หมายถึง แบบแผนการประกอบ
กิจกรรมในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการออกกำลังกาย รวมทั้งกระบวนการ
การทำงานของร่างกายที่มีผลต่อการประกอบกิจกรรมและการออกกำลังกาย

แบบแผนการนอนหลับ หมายถึง แบบแผนการนอนหลับในช่วงหนึ่งวันของ
ผู้สูงอายุ

แบบแผนสติปัญญาและการรับรู้ หมายถึง ความสามารถและการพัฒนาการ
ทางสติปัญญาด้านความจำ ความสามารถในการรับความรู้สึกทางประสาทสัมผัส
ทุกส่วน

แบบแผนการรับรู้ตนเองและอัตมโนทัศน์ หมายถึง ความถึัดความเข้าใจ
ของผู้สูงอายุที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความดี ความภูมิใจในตนเอง

แบบแผนบทบาทและสัมพันธภาพ หมายถึง กิจกรรมของผู้สูงอายุตาม
บทบาทสัมพันธภาพของผู้สูงอายุต่อบุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกครอบครัว

แบบแผนเพศและการเจริญพันธุ์ หมายถึง ลักษณะการเจริญพันธุ์ การ
พัฒนาการตามเพศ

แบบแผนการปรับตัวและความทนทานต่อความเครียด หมายถึง การรับรู้
ความเครียดและสาเหตุ วิธีการในการจัดการกับความเครียด

แบบแผนคุณค่าและความเชื่อ หมายถึง การรับรู้ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิ่ง
ที่มีคุณค่า สิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และการปฏิบัติกับความเชื่อที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว

ปัญหาสุขภาพ หมายถึง โรคประจำตัวและการเจ็บป่วยที่เป็นปัญหาของ
ผู้สูงอายุในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในกิ่งอำเภอ
นาหม่อม จังหวัดสงขลา

2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุต่อไป